TERVETULOA

KESÄLAHDEN

UUTEEN KIRKKOON

KESKI-KARJALAN
SEURAKUNTA

Pokentie 8, 82500 KITEE
www.keskikarjalanseurakunta.fi

Kesälahden seurakunnan historiaa

Kesälahti sijaitsee läntisen Puruveden ja itäisen Pyhäjärven välisellä kannaksella Keski-Karjalassa. Ruokkeenniemen kupeella sijaitseva Sirnitsan saari on ollut jo kivikaudella n. 5000 vuotta sitten asuttu. Piikivilöydöt todistavat olleen tältä seudulta kauppayhteyksiä Itä-Eurooppaan; toisaalta ne kenties kertovat suomensukuisten kansojen tulleen näille seuduille jo tuolloin kivikaudella l. oletettua aikaisemmin.

Sirnitsan käräjäkallio mainitaan asiakirjoissa v. 1556; noihin aikoihin uskonpuhdistajamme Mikael Agricola oli rauhanneuvottelumatkalla Moskovassa. V:n 1595 Täyssinän rauhan raja kulki Käräjäkallion kautta. Tuolloin Kesälahti jäi Käkisalmen läänin Kurkijoen pogostan Uukuniemen kappeliin. V:n 1617 Stolbovan rauhan jälkeen viisi Kesälahden kylää liitettiin Käkisalmen läänin mukana Ruotsin valtakuntaan. Heti tämän jälkeen näillä seuduilla alkoi voimakas luterilainen käännytystyö. Useat kreikanuskoiset perheet jättivät asuinsijansa ja siirtyivät Aunukseen ja Tveriin. Kreikanuskoisilla oli täällä tsasouna.

Valamon luostari luopui täkäläisistä maaomaisuuksistaan 9.6.1630. Luterilainen seurakunta tänne perustettiin 1630-luvun alussa Kesälahti-Uukuniemi nimellä. Seurakunnan perustamisaika ei ole säilynyt missään, mutta vuoden 1632 tilikirjoissa mainitaan, että Kesälahden luterilaiselle kirkkoherralle Martinus Martinpoika Fabritiukselle on maksettu palkkaa. Tästä merkinnästä lähdetään laskemaan Kesälahden seurakunnan historiaa.Alkuun seurakunnallista elämää ja toimintaa Kesälahti-Uukuniemellä johti yhteinen kirkkoherra. V. 1725 Kesälahti sai oman kirkkoherran. Nykyinen kirkkoherra on 27 virassa oleva seurakunnan paimen.

Kesälahden ensimmäisen luterilaisen kirkon rakentamisesta ei myöskään löydy asiakirjoista mitään, mutta 1640-luvun alussa piirrettyyn karttaan on merkitty Kesälahden kirkko. Ensimmäisen kirkon kunnon rapistuttua uusi kirkko rakennettiin Uukuniemelle; todennäköisesti salaman iskusta se kuitenkin paloi jo saman vuoden kesällä.

Uuden kirkon rakentamisen kesälahtelaiset saivat alulle v. 1746. Kirkko rakennettiin ensimmäisen kirkon paikalle nykyisen vanhan pappilan mäelle. Rakentajana oli Eskil Kallenius. V. 1770 kirkon viereen rakennettiin Matti Petrellin toimesta kellotapuli, mikä sitten v.1836 siirrettiin kolmannen kirkon kupeelle ja on paikallaan edelleen.

V. 1815 Seurakunta sai määräyksen uuden kirkon rakentamisesta, mutta kun kirkon paikasta ei päästy yksimielisyyteen rakentaminen jäi. Vihdoin v. 1830 saatiin aikaan päätös, että kirkko rakennetaan Kapakankaalle, minne oli perustettu jo uusi hautausmaa. Paikka on sama, missä nykyinenkin kirkkomme sijaitsee. Kirkon piirustukset teki italialaissyntyinen Charles Bassi, maamme ensimmäinen yksityisten rakennusten intendentti. Rakennusmestarina toimi savitaipalelainen Daavid Rahikainen, hän oli mestarina myös kellotapulia siirrettäessä ja laitettaessa uuteen asuun.

Kolmannen kirkon pohjapiirustus oli tasavartinen risti, jossa ristinsakaroiden väliset kulmat oli viistottu tilavuutta ja näkyvyyttä ajatellen. Kirkossa oli kupukattoinen keskustorni. Tornin sisus aukeni kirkkoon, joten se antoi kirkkoon valoa ylhäältä käsin.
Kaihoten vanhat kesälahtelaiset vieläkin muistelevat entisen kirkon valoisaa ja kaunista sisustusta, mikä kertoi 1800-luvun kirkonrakentajien, puuseppien ja kirvesmiesten kätten taidoista myös isiemme ja äitiemme rakkaudesta seurakuntaan.

Kesällä 1941 heinäkuun 2 pv kirkko paloi venäläisten pudottaessa Kesälahdelle palopommeja. Jäljelle jäi vain kolmet betoniset portaat. Myös pappila, joka oli rakennettu entisten kirkkojen paikalle ja joka sijaitsi nykyisen vanhan pappilan paikalla, paloi. Monta muutakin rakennusta täältä tuolloin paloi. Kirkkopihaan v. 1836 tuotu vanha kellotapuli säästyi palolta.

Jälleenrakennustyöt aloitettiin jo sodan jatkuessa, kesällä 1943 saatiin neljästä sotilasparakista koottua palaneen kirkon läheisyyteen väliaikainen kirkkorakennus jumalanpalveluksia varten. Savonlinnan suojeluskuntapiirin esikunnasta oli seurakunnan toivomuksesta luvattu auttaa seurakuntaa luovuttamalla 3 - 4 parakkia "toistaiseksi ehdolla, että parakkien ulkoasua ja rakennetta ei muuteta, vain ikkunoita saa suurentaa, sillä tilanteen niin vaatiessa ne voidaan ottaa taas sk-piirin käyttöön". Väliaikainen kirkko sijaitsi "kirkkotarhan aitauksen pohjoisella ulkopuolella" eli Ruoman ja Mäntyniemen tien välillä. Kirkko vihittiin käyttöön 12.9.1943, ja se sai palvella seurakuntaa seuraavat seitsemän vuotta. Kirkko oli sangen vaatimaton, pieni ja talvisin kylmäkin, mutta kodikas - alttariseinää juhlisti koruton puuristi.

Syksyllä 1949 Kesälahdella saatiin aloittaa uuden kirkon rakentaminen. - Jo syyskuun 3. pv 1950 vihittiin käyttöön Kesälahden neljäs kirkko, joka oli rakennettu entisen palaneen kirkon paikalle, ja jonka rakentamisen oli tehnyt mahdolliseksi Amerikan luterilaisten kirkkojen lahjoitus.

Kesälahtelaista elämänmenoa on leimannut voimakkaasti rajan tuntuma - jopa niin että pitäjä on usein ollut valtakunnan rajan pirstoma. Pitäjän historiassa on näytellyt osaa idän ja lännen kulttuurien välinen "taistelu" - 1600-luvulle saakka kreikanuskoisuus oli valta-asemassa.

Kesälahden seurakunnan läsnäolevan väestön määrä oli v. 1990 alussa 2906; v. 2001 alussa 2574; enimmillään se on ollut n. 4500 vuonna 1950. V. 1750 - 1844, v. 1847 - 2860, v. 1900 - 3400.

PÄÄKIRKKO KAPAKANKAALLA

Syyskuun 3 pv 1950 vihittiin käyttöön Kesälahden nykyinen, neljäs kirkko. Kirkon on suunnitellut arkkitehdit Aili ja Niilo Pulkka. Kirkkorakennus edustaa yksinkertaisuudessaan kaunista ja perinteikästä kirkonrakennustyyliä. Kirkkosalin kattokruunut ovat myös Pulkkien suunnittelemat.
Kirkon nykyiset, toiset urut ovat vuodelta 1984, ne ovat urkurakentamo Hans Heinrichin valmistamat mekaaniset ja 23 äänikertaiset urut. - Nykyinen käyttöalttari on vuodelta 1997. Alttari-krusifiksin on tehnyt Leo Karppanen.

Alkuaan kirkon alttaritauluna oli entisen Sakkolan seurakunnan alttaritaulu, Alexandra Såltinin maalaama "Jeesuksen taivaaseenastuminen", mikä oli kesälahtelaisille hyvin mieluisa, olihan aihe sama kuin pommituksessa palaneen kirkon alttaritaulussa. Nykyisin tämä Såltinin maalaus on kyläkirkon alttaritauluna, se on sopimuksen mukaan Kesälahden seurakunnan hoidossa siihen saakka, kun Sakkolan seurakunta uudelleen perustetaan Karjalaan. Pääkirkon alttaritauluna on nyt entisen Jaakkiman kirkon alttaritaulu, Erik Johan Löfgren "Kristus Öljymäellä". - Vanhan seurakuntasalin seinällä on Alli von Boehmin jäljennös Albert Edelfeltin maalauksesta "Kristus ja Mataleena".

Kirkon violettisen alttarivaatteen ja saarnatuolin kirjalaudan liinan on lahjoittanut Mäntyniemen kartanon Lindebergit. Kartanon perustaja, Klas Johan Molander oli Kesälahden kirkkoherrana vv. 1761 -1777. Kartano on säilynyt saman suvun omistuksessa. Tämä suku on merkittävästi vaikuttanut Kesälahden historiaan.

Kirkko on viimeksi peruskorjattu v. 1991, katto on uusittu v. 1997. Uusi seurakuntasali, keittiö ja alakerran kerhohuone on rakennettu v. 1990 - 1991. Kirkossa on n. 450 istumapaikkaa; lisätilaa saadaan seurakuntasaleista yht. n. 200.

Tukholmassa v. 1774 valmistetun ja seurakunnalle lahjoitetun vanhan kirkonkellon kyljen teksti kehottaa:
"Cosca tämän kellon ääni cuulu teidän corwihin
Pienet, suuret kiiruhtacot astumahan templihin
Sydämellä puhtahalla Herran sana culemaan
Taiwan kallista totutta joca aica oppimaan."

KYLÄKIRKKO VÄÄRÄSSÄMÄESSÄ

Vuoden 1955 lopussa tilapäisenä kirkkona palvellut parakkikirkko siirrettiin Väärämäkeen hautausmaan kupeelle, joka oli perustettu v. 1947. Näin tämä vaatimaton, mutta sitäkin arvokkaampi parakkikirkko palvelee edelleen kesälahtelaisia ja varsinkin pohjoispään asukkaita kyläkirkkona, jossa pidetään n. kerran kuukaudessa messu, ja jossa siunataan kyläkirkon hautausmaahan haudattavat vainajat.
Kirkonkelloina on kaksi Jaakkiman kirkon kelloa. Kirkossa on n. 150 istumapaikkaa.

KESKI-KARJALAN
SEURAKUNTA

-HYVÄN ELÄMÄN PUOLESTA ALUEELLAMME!-